

Дячук Павло

Уманський педуніверситет

АСПЕКТИ ІСТОРІЇ ХОРЕОГРАФІЇ В НАВЧАННІ ДІТЕЙ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

*Мистецтво наше, його зміст і форма
походять з життя народного. П.П.
Вірський*

Танок - мистецтво пластичних і ритмічних рухів тіла, які виконуються в особистому темпі і ритмі в такт музиці.

Давайте на мить пригадаємо кожен своє дитинство. Одним з найперших спогадів буде свято, яке ніколи не обходилося без музики і танцю. Так як розвивались ми, вдосконалювали свої рухи, так і сам танець розвивався від плесків у долоні, тупоту ніг і гримас до величавих, витончених танців, легкість яких нас вражає.

Сучасна хореографія налічує безліч танців, і кожна країна вносить в неї свій неповторний колорит барв, костюмів, рухів і музики. Прикро, що на дискотеках молодь вертається до тих часів, коли барабанний бій був допоміжним засобом для виконання танцю. Історія має властивість повторювати пройдені етапи, тільки ці етапи вже є видозміненими, і задача вчителя-хореографа відкрити для дітей нові форми виразу думки у пластиці і ритмі.

Діти дуже люблять хореографію. Дивлячись, з якою легкістю і майстерністю танцюють діти на сцені, ми забуваємо, що за цим стоїть кропітка праця їх самих і їх педагогів.

Може бути, що знову, але вже видозміненими, до нас повернуться танці Давньогрецької культури і муза танцю - Терпсихора буде насолоджуватись хороводами. Так, крок за кроком будуть приходити нові танці замість обрядових, ритуальних, військових, сценічних, прийдуть, як вже було в Європі, - естампі, бранль, вольта, жига та інші, танці тим чи іншим чином беруть витоки

з народу.

Якщо вже згадали історію, то будемо крокувати по етапах розвитку хореографії.

Перші бальні танці виникають у ХІІ сторіччі в епоху середньовічного Ренесансу і до нас дійшли тільки назви цих танців. Танці з хитанням і притулами називалися простими бранлями, були бранлі, що наслідували конюхів, шевців та інші професії.

Великою шаною користувалася павана, яку виконували з канделябрами або смолоскипами *в руках*. Цим танцем відкривали бали, він був центром весільного обряду.

У ХУ сторіччі під невеликий оркестр виконувався бас-данс (низький танець), який не відрізнявся великим різновидом рухів, але йому на зміну прийшли менует і ригодан, у яких *з'явилися* легкі стрибки і *повороти*, їх характеризує швидкий темп і вишуканість поз. Пізніше виникає алеманда, французька куранта, іспанська сарабанда і англійська жига - танці - складові сюїти. Техніка танців складнішала і ставала все більш світською. Видатною подією стало відкриття у Франції у 1661 році Королівської академії танцю, яку очолив балетмейстер Шарль Бошан.

Ковзний крок, глибокі реверанси, поклони - так це менует, але вже не простий, а вдосконалений - придворний, якому досі навчають у всіх хореографічних академіях.

ХУІІІ сторіччя відзначилося французькою буржуазною революцією і великою популярністю контрдансу, в якому *брала* участь велика кількість танцюючих. Навіть вулицями танцювали фарандолу, танець - стрічку, де головну роль виконував ведучий, і люди, взявшись за руки, йшли «витанцьовуючи» різні фігури.

І ось на сцену з скандалами, заборонами, ламаючи всі перепони і забобони, виходить «король-вальс», який до початку ХІХ сторіччя поширився по всіх містах і селах центральної Європи. Виник він із старих пісень Німеччини і Австрії, під які танцювали дреєр, лендлер і ленчор, а до середини ХУІ сторіччя

вольтой (удосконалений лендлер, в якому були вказівки «пари обертаються як одне ціле»), був захоплений весь Париж. Вольта стала називатися «вольт», що перекладається як швидкий поворот. Пройшовши Європою, вольта почала називатися вальсом і повернулася у Францію з ще більшим успіхом.

XX сторіччя - зміна стилю, рухливість ритмів, рухи у танцях, які відрізняються імпровізаційним характером. І перший з цих танців - танго. Танець - загадка, яку не може розгадати танцююча пара, коли вже все сказано і почуття знаходяться на самому рубезі свідомості і остання краплина - нота, повинне завершити гармонійний стан партнерів, музики і ритму, і це все замирає, і глядач, танцівник, музикант, можуть у цей момент оцінити ту недостаючу практику гармонії, яка розчиняється у просторі.

Танго - танець-мандрівник, і хибні думки, що називають його Аргентинське. Правда, не безпідставно, в Аргентині, кажуть, є барабан «тамбо», від назви якого пішла назва танцю. Та справжня доля його така.

В XVI сторіччі Іспанія колонізує Південну Америку, і на землях Аргентини поширюється парний танець, який несе у собі виразність, під іспанську баладну форму і насичується ритмами і інтонаціями негритянської музики. Та ближче всього він поріднився з хабанерою і придбав своєрідні риси руху.

Слава з Америки в XX сторіччі докотилася до Європи, і танець став салонним, зробившись більш поступальним і граціозним, в 1909 році завоювавши Париж.

Тепер трохи про польку. Старовинний чеський танець (від «пулька» - половина), який був записаний педагогом Нерудою в 1835 році, і з того часу полька отримала свій розвиток як хореографічним, так і музичним твором.

Пізніше в XX сторіччі з'являються джазові танці чарльстон, бугі-вугі, блюз, рок – н – ролл, які розпочали еру нестаріючого танцю. З рок – н – рольної пісеньки «Все в порядку, мама» Елвіс Преслі почав 18-літнім водієм вантажівки у 1953 сход до королівського трону. Ідея була підхоплена і «Бітлз», які зробили неоціненний вклад у розвиток світового мистецтва.

Шейк і твіст - належать до вільних танців, і два покоління людей згадують про це захоплення.

Ред, Майкл Джексон та інші зробили значні внески в розвиток культури танцю, що формує майбутню людину, яка бажає жити в ногу з часом і користуватися тими плодами цивілізації, що їй дає суспільство.

Тому наша мета, як педагогів-хореографів зосередити увагу молоді на традиціях, викликати у неї бажання будувати майбутнє, не забуваючи про минуле, і паралельно розвивати як сучасну, так і традиційну, національну хореографію.

Незважаючи на всі перепони часу національні танці України збереглися, поповнилися і історія козацтва буде продовжена завдяки зусиллям працівників культури і освіти, завдяки батькам і дітям, які підтримують витоки української національної культури. Історією народної хореографії цікавимося не тільки ми; за кордоном її сприймають як частину європейської історії. А тому, зберігаючи минуле, ми зможемо впевнено дивитись у майбутнє.